

EKOŠOLSKI LIST

EŠL- št. 11/ 24. julij 2017

JULIJA POČITNIŠKO, A NE MIRUJEMO

Poletni čas je čas dopustov in bolj mirnih poletnih dni. Prav zato smo prepričani, da jih boste malce izkoristili tudi za razmislek o preteklem delu in načrtih za naprej – kako razvijati okoljske aktivnosti v programu Ekošola, kako okrepiti sodelovanje s starši in z lokalno skupnostjo, kako pritegniti druge mlade. Tako bodo vaše aktivnosti prihodnjega šolskega leta še zanimivejše in bogatejše. Želimo vam, da počitniške dni užijete čim bolj po lastnih željah in navdihu!

PREDSTAVITE PRIMERE DOBRIH PRAKS O URE, OVE IN DRUGIH TEMA

Natečaj za primere dobrih praks o URE in OVE

Vabimo vas, da sodelujete v nagradnem natečaju za najboljše primere dobrih praks s področij URE in OVE (učinkovita raba energije in obnovljivi viri energije). **Opišite svoj primer o URE ali OVE iz šolskih let 2016/2017 ali 2015/2016, ki je zaradi načina dela, rezultatov ali pridobljenih izkušenj navdih in pomoč drugim ustanovam pri načrtovanju podobnih projektov v prihodnje.** Natečaj omogoča prijavo primerov v štirih kategorijah:

- učenci na osnovnih šolah,
- dijaki na srednjih šolah,
- učitelji na osnovnih šolah – primer dobre učne ure,
- profesorji na srednjih šolah – primer dobre učne ure.

Najboljši dobri primeri bodo **nagrajeni**. **Izbrane primere** boste lahko predstavili na jesenski Mednarodni konferenci koordinatorev programa Ekošola in prenovljeni spletni platformi, ki bo zaživela jeseni. Primer na kratko opišite na [obrazcu](#) ter ga do 15. avgusta 2017 pošljite na naslov info@ekosola.si.

Za predstavitev na stojnici vam pripadata dve točki. Za štiri točke je treba pripraviti referat in pannelno predstavitev (za to šteje tudi stojnica na konferenci). Prilagamo Navodila za pisanje referata.

Drugi primeri dobrih praks z novo spletno platformo

Hkrati vas vabimo, da nam **posredujete primere dobrih praks z drugih tematskih področjih**, ki jih na [obrazcu](#) najpozneje do 30. septembra 2017 posredujete na elektronski naslov info@ekosola.si, če menite, da so lahko v pomoč pri snovanju projektov drugim ustanovam (zaradi vsebine, aktivnosti, rezultatov, načina izvedbe, sodelovanja v ustanovi ali z zunanjimi strokovnjaki ali sodelavci). Primeri dobrih praks bodo namreč med osrednjimi vsebinami nove spletne platforme, ki bo zaživela jeseni.

V tej številki:

Šolski vrt

2,3

Delavnice URE in OVE 4

Ekobranje za ekoživljenje 5

Modra zastava 6

Največji slovenski vrt 6

ŠOLSKI VRT V OKVIRU SCHEME ŠOLSKEGA SADJA IN ZELENJAVE

Namen projekta Šolski vrt je vzpostavitev in vzdrževanje šolskega vrta kot učnega orodja v vzgojno-izobraževalnem procesu na osnovnih šolah. Učenci s šolskim vrtom pridobivajo osnove vrtnarjenja, spoznavajo namen vrtnarjenja in njegovo širšo vlogo. V okviru projekta Šolski vrt 2016/2017 je bilo za 60 prijavljenih šol organiziranih **osem regijskih izobraževanj**, ki so potekala na naslednjih šolah: OŠ Šentvid, OŠ Grad, OŠ Vodice, OŠ Toneta Šraja Aljoše, OŠ Srečka Kosovela Sežana, OŠ Franceta Prešerna Maribor, OŠ Ob Rinži, OŠ Vransko – Tabor.

Vsako regijsko izobraževanje je bilo sestavljeno iz teoretičnega in praktičnega dela. Udeleženci izobraževanj so se s šolskim vrtom seznanili prek praktičnih aktivnosti skozi interdisciplinaren pristop. Šolski vrt so obravnavali kot okolje za pridobivanje in urjenje znanja, spretnosti in generičnih kompetenc. Udeleženci so si izmenjali izkušnje in predstavili svoj šolski vrt.

Spregovorili so o gnojenju, izdelavi kompostnikov in razrednih vermikompostnikov, izmenjali so si izkušnje v zvezi z zaščito rastlin tako pred vremenskimi vplivi kot pred škodljivci in boleznimi. Predstavljeni so bili preprosti sistemi zalivanja rastlin na šolskem vrtu. Podrobneje so si ogledali kolobarjenje na gredi glede na pH tal in potreb različnih rastlin po gnojilih. Predstavljena sta bila setev in sajenje, poskusi, povezani s kalitvijo, hitri in vmesni posevki, mešani posevki in dobri sosede na vrtu. Predstavljena je bila tudi zasaditev sadnega vrta, njene značilnosti in potek samega sajenja dreves.

Prvo skupno izobraževanje

Projekt Šolski vrt v je v okviru Sheme šolskega sadja in zelenjave letos potekalo tretje leto. **26. junija 2017** je bilo **prvo skupno izobraževanje mentorjev projekta**, ki so sodelovali v šolskih letih 2014/2015, 2015/2016 in 2016/2017. Udeležilo se ga je kar **126 mentorjev s 113 šol**. Na izobraževanju je bil predstavljen tudi projekt Odgovorno s hrano/Eat Responsibly.

Vrt kot učilnica in prostor za razvijanje avtohtonih sort

Dane Katalinič, koordinator za vrtnice v programu Ekošola in avtor številnih publikacij o zgodnjem naravoslovju, je predstavil **vrt kot učilnico za interdisciplinarni pristop, povezovanje in poučevanje na zabaven način**. Predstavil je strategijo šolskega vrta in opozoril na **pomen sodelovanja** med vodjem vrta, vodjem šolske prehrane in koordinatorjem medpredmetnega povezovanja na šoli.

Darko Vernik, vodja centra SPC Ptuj, je predstavil, kako v Semenarni Ljubljana poteka **vzdrževanje avtohtonih in udomačenih sort ter razvijanje novih sort**. Podrobnejša predstavitev te tematike je bila namenjena ohranjanju slovenske agrobiodiverzitete, ki je temelj prehranske samooskrbe. Predstavil je tudi možnost povezovanja med SPC Ptuj in šolskimi semenskimi knjižnicami.

Ana Ogorelec s Kmetijsko-gozdarske zbornice Ljubljana je predstavila bolezni in škodljivce na sadju in zelenjavi, ukrepe za varstvo rastlin in primer dobre prakse z OŠ Ob Rinži.

Rastline in živali na vrtu imajo svojo vlogo

Za ekološko vrtnarjenje so pomembne različne živali na vrtu, ne moremo pa se tudi popolnoma izogniti boleznim, zato je pomembno, da se jih naučimo prepoznavati in pravilno ukrepati, ko se pojavijo. **Barbara Lončar Vrhovec in Majda Veis** iz Semenarne Ljubljana pa sta z regijskih izobraževanj povzeli dobre prakse, ključne ugotovitve in nasvete. Mentorji posameznih šol so o svojem vrtu spregovorili tudi sami.

Na **okrogli mizi** so sodelovali vsi gostujoči predavatelji, ki so govorili o zgodovini šolskega vrta ter predstavili način, kako **ohranjati zemljo šolskega vrta zdravo, bogato in rodovitno**. Predlagali so tudi, kaj saditi, da **vrt septembra ob prihodu učencev ne bo prazen**, in podali nekaj predlogov, kako urediti zalivanje med šolskimi počitnicami.

OZAVEŠČEVALNE IN IZOBRAŽEVALNE DELAVNICE O URE IN OVE

Znanje o učinkoviti rabi energije in obnovljivih virih energije (URE in OVE) je pomembno za ohranjanje naravnih virov in zmanjševanje onesnaževanja. V programu Ekošola smo se povezali z Ekoskladom in mrežo Ensvet, v okviru katere delujejo energetske svetovalci. V projektu Učinkovita raba energije (URE) v šoli skupaj spodbujamo k bolj premišljeni in varčni rabi energije tako v šoli kot tudi doma. Strokovnjaki ugotavljajo, da je z ozaveščevalnimi ukrepi mogoče v vsaki ustanovi zmanjšati porabo energije za 10 do 15 odstotkov.

Zmanjšanje porabe energije ne pomeni, da se moramo odpovedati svojemu življenjskemu slogu. Veliko storimo že, če se odločimo za nakup varčnih aparatov in drugih naprav, če se manj vozimo z avtomobilom, več pešačimo in kolesarimo.

Da bomo krepili znanje o URE in OVE, smo maja in junija organizirali pet izobraževanj:

- 23. maja 2017 na OŠ Zadobrova,
- 24. maja 2017 na OŠ Puconci,
- 30. maja 2017 na OŠ Lava v Celju,
- 31. maja 2017 na OŠ Grm v Novem mestu in
- 1. junija 2017 na OŠ Franceta Prešerna Maribor.

Prvi del izobraževanja je bil namenjen varčevanju z energijo, kjer so strokovnjaki Ensvet predstavili, kaj je energija in kje jo srečamo; je gibalno vsega sveta in našega življenja. Energijo potrebujemo za pripravo in shranjevanje hrane, za toploto, za vzdrževanje primernih bivalnih prostorov, za pogon prevoznih sredstev, za razvedrilo in še za veliko drugega. Na vseh petih delavnicah je bil predstavljen tudi projekt Odgovorno s hrano/Eat Responsibly.

Učinkovito ravnanje z energijo prinaša številne prednosti, med njimi:

- neposredno zmanjšanje porabe goriv in s tem manjše obremenjevanje okolja,
- ohranjanje bivalnega standarda ali izboljšanje kakovosti bivanja ob zmanjšanju rabe energije,
- podaljšanje življenjske dobe naprav in samih stavb s pravilno uporabo, vzdrževanjem in posodabljanjem,
- intenzivnejšo uporabo obnovljivih virov energije ter izrabo domačih virov energije,
- finančne prihranke in drugo.

Obnovljivi viri energije: skupno ime vseh virov energije, ki se v naravni nenehno obnavljajo, če jih uporabljamo do te mere, da ne porušimo njihovega naravnega ravnotežja.

Nova spletna platforma

Drugi del izobraževanj je bil namenjen predstavitvi nove spletne platforme programa Ekošola, s katero bomo **nadomestili obstoječo ekoaplikacijo in spletno stran**. Zasnovana je kot celovita rešitev na področju varstva okolja in trajnostnega razvoja. Eden temeljnih ciljev nove spletne platforme je **izmenjava okoljskih praks v vzgojno-izobraževalnih in drugih ustanovah**, dostopne bodo tudi širši javnosti. Prenovljena aplikacija bo pomembno orodje za načrtovanje in spremljanje okoljskih aktivnosti in napredka v posamezni ustanovi.

Aktivnosti, ki bodo enkrat vpisane v spletni platformi, bodo vidne in jih ne bo treba vsako leto znova vnašati. Vnašati bo treba spremembe, s katerimi bo ustanova predstavila svoj napredek pri izbrani aktivnosti oziroma temi.

ZAKLJUČILI PROJEKT EKOBARANJE ZA EKOŽIVLJENJE

Tudi v letošnjem šolskem letu smo ekošolarje spodbujali k ekobranju. Predšolski otroci so morali s pomočjo vzgojiteljev prebrati najmanj dve knjigi, učenci prve triade dve knjižni deli, učenci druge in tretje triade eno knjigo z ekološko vsebino ter prebrati članek iz časopisa oziroma revije. Dijaki so prebrali po eno knjigo, ki so jo morali predstaviti drugim dijakom. Pri projektu je sodelovalo 287 ustanov (108 vrtcev, 166 OŠ in 13 SŠ) in 39.037 otrok, učencev in dijakov ter 2818 mentorjev.

Med sodelujočimi ustanovami, ki so projekt izvedle na inovativen način ter priložile slike, smo izbrali naslednje ustanove, ki jih bo sponzor projekta Ekobranje za Ekoživljenje Mladinska knjiga nagradil.

Letno naročnino za šolsko leto 2017/2018 za izbrane revije CICIBAN, CICI ZABAVNIK, MOJ PLANET, PIL in GEA, ki jo izdaja Mladinska knjiga, prejmejo:

- OŠ Glazija, mentorica: Martina Sevšek
- OŠ Poljane, mentorici: Mateja Tušek in Maja Trček
- OŠ Brinje, PŠ PP, mentorica: Jelka Hegler
- OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas, PŠ Lučine, mentorica: Martina Jelovčan
- CUDV Draga, mentorica: Marjeta Hostnik
- DOŠ I. Lendava, mentorica: Žužana Smolkovič
- Gimnazija Celje-Center, mentorica: Vesna Lavrinc
- OŠ Trebnje, mentorica: Tina Šlajkovec
- Otroški vrtec Metlika, mentorici: Irena Grdešič, Snježana Brdar
- OŠ Franceta Prešerna Črenšovci, Vrtec Črenšovci, mentorica: Petra Smej
- Vrtec Ciciban, OŠ Miklavž na Dravskem Polju: Ksenija Rodeš, Uška Lah

Likovni natečaj Energija - ekobranje za likovno ustvarjanje

V okviru projekta smo razpisali tudi likovni natečaj o energiji. Prejeli smo 264 likovnih del iz 31 ustanov. Otroci so izdelovali nalepke v obliki opozoril za ugašanje luči, naprave, ki potrebujejo električno energijo, risali naprave, ki jih uporabljajo doma, v vrtcu in šoli in ki ne delujejo brez električne energije. Izdelali so plakate, ki opozarjajo na varčno rabo električne energije, in izdelali varčno hišo. Dijaki pa so narisali vozilo prihodnosti ter prikazali različne vire električne energije.

Nagrajeni izdelki likovnega natečaja šolskem letu 2016/2017 za tri razpisane starostne skupine:

Vrtci in 1. triada OŠ : ELEKTRIČNE NAPRAVE	<ol style="list-style-type: none"> 1. OŠ Franceta Prešerna Maribor 1. Vrtec Križevci 2. OŠ Louisa Adamiča Grosuplje, enota Adamičeva 3. Vrtec pri OŠ Dušana Muniha Most na Soči 3. OŠ Ledina
2. in 3. triada OŠ: ENERGIJA	<ol style="list-style-type: none"> 1. OŠ Ig 2. OŠ Mladika 3. OŠ Sava Kladnika Sevnica, POŠ Loka 3. OŠ Franceta Prešerna Maribor, PŠ Staneta Lenardona Razvanje
Srednja šola: VIRI ELEKTRIČNE ENERGIJE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Biotehniška šola Maribor 2. ŠC Ljubljana – Srednja lesarska šola Ljubljana 3. ŠC Celje – SŠ za gradbeništvo in varovanje okolja

30
LET
1987-2017

PROGRAM MODRA ZASTAVA NAGOVARJA K OHRANITVI MORIJ IN OCEANOV

Sredozemske države, ki so vključene v program Modra zastava (v Sloveniji ga tako kot program Ekošola izvaja Društvo DOVES – FEE Slovenija), so se združile v **inicijativo Mediteranskega tedna**, s katero so **prvi teden julija povabile vse uporabnike in upravljavce kopalnišč k čistilni akciji**. V ta namen so izdelali tudi **poseben video**, ki nagovarja, da se **skrb za morja in oceane začne z majhnimi dejanji**. Aktivnost so napovedali tudi novemu programu Organizacije združenih narodov UNEB Clean Seas, ki želi aktivirati ljudi, da prispevajo svoj delež k čistejšemu okolju in s tem k trajnostnemu razvoju našega sveta. Objave aktivistov Mediteranskega tedna Modre zastave so na Facebook strani Modre zastave označene z oznako **#BlueFlagMedWeek**. V prihodnjem letu želijo akcijo razširiti na vse države, vključene v program Modra zastava. Vabimo vas, da pri skrbi za morje in oceane pomagate tudi vi.

NAJVEČJI SLOVENSKI VRT NA PTUJU

V petek in soboto, 7. in 8. julija 2017, so na Seleksijsko-poskusnem centru Semenarne Ljubljana na Ptuj potekali tradicionalni Dnevi odprtih vrat. V teh dneh so obiskovalcem predstavili vrtnine, cvetlice in zelišča, vzgojene iz semena, ki je na voljo v semenskih vrečkah Semenarna Ljubljana, s poudarkom na avtohtonih in udomačenih sortah ter letošnjih novitetah. Vsega skupaj je bilo posejanih več kot 800 vrst in sort. Na vrtu so žarele živahne barve cvetlic ter dišale vonjave zelišč in dišavnih. Pokazali so zanimive plodove znanih in manj znanih vrtnin.

